

S.P.Q.R.

ROMSELSKABET

- Det forsømte forår
- Om kirken Santi Giovanni e Paolo
- Amor og Bacchus, høsten
- Romquiz
- Italiensk vin

I disse tider, hvor landet er lukket ned på grund af risikoen for Coronasmitte, og hvor vi derfor ikke kan mødes, vil vi gerne med jævne mellemrum sende nogle nyhedsbreve til adspredelse og underholdning.

8. Corona nyhedsbrev. Redaktion: Paul Anker Lund

Den 4. maj startede Italien sin Fase 2 efter næsten to måneder med lockdown. En lang række fabrikker og virksomheder er blevet genåbnet, og den 18. Maj fulgte så detailhandelen og restauranterne, efter at de har ligget stille i to en halv måned.

Det forsømte forår

Af Jesper Storgaard Jensen, Rom

Italiens totale *lockdown* varede i næsten to måneder - fra den 9. marts til den 4. maj. Den 9. marts var foråret lige startet, og her i midten af maj står sommeren visse dage og banker på. *Det forsømte forår* oplevede vi fra vores stuevinduer, fra tagterrasser og gennem korte gåture. Vi har sunget og klappet fra altaner for at holde humøret højt og hylde sundhedspersonalet fra nord til syd. Vi har skålet med familie, venner og arbejdskolleger gennem videocalls. Vi har været vidne til vores børns fjernundervisning, mens vi selv har taget del i fjernyoga, webseminarer og streaming-konferencer. Vi har dagligt holdt os orienteret om smittefare, dødstal, forordninger, lovdekreter, virksomhedslukninger samt små og store katastrofer. Og imens er foråret gået hen over hovedet på os. Det forsømte forår. Det fordømte forår.

Den 4. maj startede "Fase 2", hvilket betød, at fabrikker, produktionsenheder og –anlæg samt forskellige former for industriaktiviteter genstartede. Fase 2 betød også, at restauranterne nu kan sælge med take away-formlen, og cafeerne kan servere espresso og cappuccino på fortovet. Det har mange af cafeerne benyttet sig af, og rundt omkring i Roms forskellige kvarterer kan man se, hvorledes de forskellige cafeer har indrettet sig på fortovet foran deres indgang for at sælge espresso, cappuccino og friskbagte cornetti. Det er forbudt at "stå og hænge" foran cafeerne, men man kan tydeligt fornemme, at romerne nyder igen at kunne praktisere et højtelsket socialt ritual. Og faktisk er smittetallene nu så positive, at åbningen af Italiens restauranter er blevet fremskyndet fra den 2. juni til den 18. maj.

Der er gået mere end to måneder siden nedlukningen i begyndelsen af marts. Og nu har vi igen stukket næsen udenfor hjemmets fire væge. Forskellen er dog at vi har "mistet vore næser". Vi er blevet næseløse. Ansigtmasken er blevet det ultimative symbol på disse virustider. Og den fås i efterhånden alle former, farve og faconer. Der er den kirurgiske maske, der – bevidst eller ubevidst – giver udtryk for solidaritet med tusinder af sygeplejerske og læger. Der er den pudsige næbeformede masker, der straks leder ens tanker

i retning af dyrernes verden. Der er brug-og-smid-væk-maskerne som den italienske regering nu har lovet, at vi

skal kunne finde til 50 cent stykket men som er stort set umulige at opdrive til den pris. Der er de farvede stofmasker, der kan vaskes og bruges igen og igen og som giver de stolte bærere mulighed for at sende omverdenen en række sociale signaler – smukke og chikke mønstre for de modebevidste, de italienske farver for de patriotiske, Mussolinis ansigt for nostalgikerne osv. Den nye parole hedder ”vis mig hvordan du bærer din ansigtsmaske, og jeg skal fortælle

dig, hvem du er”: masken ”under hagen” (den såkaldte Napoli-model) bæres af de skødesløse. Masken som kun dækker munden men ikke næsen bæres af de distræte. Masken, der dækker det meste af ansigtet og som ofte holdes på plads af et par store solbriller bæres af de frygtsomme og smitteangste, og så er der naturligvis de nonchalante og frygtløse, der bevæger sig ud i det offentlige rum uden maske.

Imod Fase 3

Generelt har romerne været meget disciplinerede. Omkring otte ud af ti bærer ansigtsmasker i det offentlige rum. De ofte lange køer udenfor apoteker og supermarkeder har stort set altid været veldisciplinerede, dog med et ikke uventet italiensk indslag af kreativitet, når det drejer sig om, hvor i køen man skal placere sig.

Jeg har komplimenteret mig med en romersk kammerat for romernes store disciplin, hvortil han svarede: ”Når vi er skræmte og bange, er vi som regel ret disciplinerede”.

Ved begyndelsen af Fase 2 er fokus blevet flyttet. Vi er begyndt at se fremad. Smittetallene er dalet markant, selv i Norditalien, omend Lombardiet stadig er familiens sorte får med smittetal der stadig er trecifrede. Italiens turistsektor – herunder restauranterne – har været et af de mest ramte områder under nedlukningen. Det menes, at omkring 700.000 arbejdstagere indenfor restaurationsbranchen har ”trillet tommelfingre” i de forløbne mere end to måneder. I den periode har branchen registreret et tab i milliard-størrelsen. Organiseringen omkring genåbningen af restauranterne har været diskuteret intenst og med det sidste lovdekret er det nu fastsat, at restauranterne skal kunne garantere en meters social distance imellem deres spisende gæster.

Mange spørger, hvornår de igen vil kunne rejse i Italien. Spørgsmålet lader sig desværre ikke besvare præcist p.t. Det er et af de store spørgsmål, der svirrer i italienske presse i disse dage. Det italienske turistråd, ENIT, har som et fingerpeg ladet forstå, at det at rejse i Italien ”tidligst og i bedste fald vil være mulig fra juli-august”. En sådan beslutning skal dog ikke kun tages på baggrund af smitteudviklingen i Italien men formentlig også i samråd med de øvrige EU-lande. Alligevel åbner det nye lovdekret nu for at alle borgere fra Schengen-landene kan rejse til Italien efter den 2. juni i år. Meget vil dog afhænge af, hvorledes smittetallene ser ud, når vi er fremme ved begyndelsen af juni.

I en artikel i den italienske udgave af magasinet Forbes citeres en kilde fra ENIT, der udtaler, at ”Italien i første omgang vil forsøge af få turister fra Tyskland og fra de nordiske lande, fordi i de områder har smitten været holdt under kontrol”.

En ny begyndelse

Adskillige kommentatorer har påpeget, at Italiens ”nye begyndelse” vil minde ikke så lidt om situationen efter 2. Verdenskrig, hvor landet var i knæ og forarmet. Sammenligningen er, desværre, ikke helt hen i vejret. Fx. bragte dagbladet la Repubblica forleden en artikel af forfatter Marco Belpoliti, der sammenligner dagens Italien med den berømte neorealistiske film ”Cykeltyven” fra 1948. ”Cyklen vil igen blive et vigtigt transportmiddel i de italienske byer”, skriver han. Og romerne har da også for alvor fået øjnene op for cyklen og dens lyksageligheder. I mange romerske kvarterer ser man en markant intensiveret cykelaktivitet. Det er helt klart, at mange gamle cykelvrag er blevet hentet op fra støvede kælderrum for nu at blive luftet med en stolt post-covid-karantæne-attitude. Den italienske regering har lanceret en imponerende tilskudsordning med hvilken det nu er muligt at få refunderet hele 60% på køb af cykler, elektriske cykler, elektriske løbehjul mv. - naturligvis for at tilskynde folk til at tage den tohjulede i stedet for at udsætte sig selv for smittefare ved brugen af de offentlige transportmidler.

Jeg har skrevet det tidligere og bliver desværre nødt til at gøre det igen. Den lange nedlukning af det italienske samfund vil medføre en økonomisk katastrofe af krigslignende dimensioner som Italien vil komme til at bære med sig i de kommende år. Stort set alle økonomiske indikatorer peger i den retning, fx. landets i forvejen betragtelige statsgæld på 133%, der forventes at stige til ca. 155% ved årets udgang.

Men lige nu er der grøde. Der er forhåbning. Der ses fremad ... mod nye tider, mod en ny begyndelse, mod et nyt liv, mod en sommer, der forhåbentlig ikke bliver forsømt på samme måde som foråret blev det.

Nej, ikke den Johannes og ikke den Paulus! Om kirken Santi Giovanni e Paolo.

Af Ole Andersen

Johannes og Paulus skal have været to kristne, romerske officerer, der tjente ved kejser Constantius II's hof. Kejserens datter prinsesse Konstantina tilgodeså dem i sit testamente. Og for deres arv erhvervede de en ejendom i det fashionable kvarter på Monte Celio, hvor der i tiden 1. - 3. århundrede var blevet bygget flere huse. I et af husene blev gamle, antikke fresker kalket over, og der blev lavet en trappe op til et andagtsrum, der blev udsmykket med fresker om kristne martyrer. Huset blev senere et såkaldt 'titulus' dvs. privathus, der anvendtes til menighedshus for kristne, og muligvis var Johannes og Paulus medlemmer af denne kristne menighed. Men først i det 6. århundrede kaldes huset titulus Santi Giovanni e Paolo.

Fresker i andagtsrummet i et af Case Romane del Celio. Relikvierne efter de to lokale martyrer Johannes og Paulus skal have været opbevaret bag åbningen. Fresken viser centralt en person i bedestilling, og på hver side af ham de to lokale martyrer.

Da Constantius II døde i 361, blev han efterfulgt af Julian Apostata (den frafaldne). Julian var opdraget i den kristne tro, men var glødende nyplatoniker og Mithras-dyrker, og da han blev kejser, gjorde han alt for at udslutte kristendommen og vende tilbage til de gode gamle dage. Johannes og Paulus blev kaldt tilbage til hoffet og pålagt at afsværge deres kristne tro, hvilket de nægtede. Eller også havde de omvendt en romerske general til kristendommen. I hvert fald blev de dømt til døden. En mand ved navn Terentian eksekverede dødsdommen i Johannes' og Paulus' eget hus på Monte Celio. Terentian konverterede senere til kristendommen og nedskrev fortællingen om de to martyrer. (Bemærk ligheden med Saul/Paulus' omvendelse).

De to martyrer skal meget usædvanligt være blevet gravlagt i deres eget hus. Almindeligvis måtte begravelse jo kun foregå uden for bymuren. Eller også er deres knogler som relikvier bragt til huset senere og anbragt i andagtsrummet. Huset (husene), kaldet Case Romane del Celio, dvs. De romerske huse på Celio, ligger på skråningen i kælderetagen inde under kirken Santi Giovanni e Paolo og er åbne for offentligheden.

Freske fra loft i et af de romerske huse med paradisiske billeder med fugle og blomsterranker. Klassiske antikke billeder, der i tidlig kristen sammenhæng blev læst som billeder fra Paradis, og påfuglen som opstandelsessymbol.

Selve kirken Santi Giovanni e Paolo ligger, hvor der oprindeligt var et tempel for den guddommeliggjorte kejser Claudius. Templets facade havde 8 søjler og var vendt mod Monte Palatino. Omkring 400 blev der bygget en kirke i form af en basilika på stedet. Men den led stor skade først under goternes hærgen i byen, siden af et jordskælv og til sidst normannernes hærgen. Der blev atter bygget en kirke på stedet i flere omgange fra ca. 1000 og frem. Fundamenterne fra titulus-bygningen blev anvendt som grundlag for kirken. Og facaden har stadig 8 søjler. Campanilen er fra 1150, og fresken i apsis med den tronende Kristus er i manieristisk stil fra 1588.

Facaden af Basilica dei Santi Giovanni e Paolo med de 8 søjler, der også fandtes i templet for den guddommelige kejser Claudius. Campanilen i romansk stil ses til højre. Ruinerne efter de romerske huse Case Romane del Celio ligger ned ad skråningen til venstre, hvor der ses en port.

Tak til 'Chiese di Roma' af Roberta Bernabei og til 'Den tidlige kristne billedverden' af Sandra Kastfelt

Amor og Bacchus, høsten

Af Susanne Trudsø

I 1810 udførte Thorvaldsen flere skitser, hvor motivet er Amor og Bacchus, der stamper druer efter, at disse er høstet. Disse skitser munder efterfølgende ud i relieffet Amor og Bacchus, høsten, der udføres i 1810-11. Amor er personifikationen af kærligheden; ofte en vinget, purung mand eller dreng med bue og forelskelsen pile. Bacchus, søn af guden Jupiter og den jordiske kongedatter Semele, er til gengæld komediens, tragediens og ikke mindst vinens gud. Han skulle lære menneskene at fremstille vin, og hans attributter er derfor vindruer, leoparder og efeu.

Et par af skitserne udført i 1810 i Rom

På relieffet fra Thorvaldsens hånd er et stort kar fyldt med høstede drueklaser, og i disse stamper den vingede Amor druerne sammen med Bacchus, der om hovedet har en krans af efeu og druer. En dreng hælder flere druer op i karret, mens der ved karrets modsatte ende er en amfora. Langs relieffets kanter er vinstokke med drueklaser.

Kigger man på sin vej gennem Københavns gader ind ad porte, kan man i porten i Skindergade 27 se, at der i denne port hænger en kopi af netop dette relief.

Siden Københavns bombardement i 1807 havde kvarteret omkring Skindergade, Frue Plads og op mod Nørreport ligget øde og ubeboet hen, men skulle selvfølgelig genopbygges. På hjørnegrunden af Klosterstræde og Skindergade opførte en murermester Thrane i 1816-17 en bygning, som er blevet betegnet som en særdeles smagfuld bygning i italiensk stil; en bygning som samtidig blev bevis på, hvad København igen kunne blive til, når lykkelige og fredelige tider ville tillade, at alle de afbrændte tomter kunne bebygges på ny. Opførelsen af bygningen skulle havde stået murermesteren i 90.000 Rigsdaler. Opsætningen af relieffet i portrummet er antageligt sket senere, måske ved en ombygning i 1844.

Kopi af Amor og Bacchus, høsten, som er opsat i en port i Skindergade

I august 1837 underskriver Thorvaldsen et testamente, hvori han skænker sin samling til sin fødeby København, og kort tid efter nedsættes en komité til oprettelsen af et Thorvaldsens Museum. Allerede året efter påtænker denne komité, at der kan opnås indtægter til museet ved, at der udføres kopier og afstøbninger af Thorvaldsens plastiske arbejder og efter at disse er forsynede med et eget stempel og mærke. Hensigten er dog ikke kun økonomisk, men også ”... et Middel til at bringe de Thorvaldsenske Arbejder ud iblandt Folket og derved oplive Kunstsandsen” – en holdning, som Thorvaldsen selv bifalder.

Umiddelbart er der nogle udfordringer, da man ikke selv er i besiddelse af samtlige forme, men disse hindringer ryddes af vejen. I februar 1840 får museet således eneret på i ti år at tage afstøbninger efter Thorvaldsens værker og sælge dem til indtægt for museet. Det rent praktiske arbejde med at udføre og sælge kopierne overdrager man dog til gipseren Antonettis enke, Østergade 13. Allerede i april 1840 kan der udsendes en trykt prisliste over 33 relieffer samt en statue af Amor. Det var de mest populære og salgbare af Thorvaldsens arbejder man havde valgt, blandt andet Dagen og Natten, der kostede 5 Rbd. 3 Mark pr. styk, serien med de fire medaljoner visende Livets Aldre og Aarets Tider og ikke mindre end 12 relieffer med Amor-motiver. Salget går godt, og en prisliste fra august 1845 viser at mængden af kopier er steget til 3 statuer, 7 buster og hele 82 relieffer samt noget morbidt - Thorvaldsens dødsmaske.

Efter nogle år bliver man dog opmærksom på nogle uregelmæssigheder, og man frygter, at der også af gipserne sælges ustemplede kopier. Museets inspektør L. Müller konstaterer, at ”.....hverken Madamen eller hendes italienske Arbejdere kunne læse, skrive eller regne, eller gøre i det mindste ikke Brug af disse Færdigheder, hvorfor alt optegnes efter Hukommelsen, naar hendes Fuldmægtig kommer (som iøvrigt er paalidelig og gjør sit Bedste for at bringe mere Orden tilveie) ....”

I oktober 1849 overdrager Müller for en 3-årig periode eneretten til at tage afstøbninger af Thorvaldsens værker og fremstille gipskopier til gipser Thomas Christian Thomsen mod en årlig afgift på 100 Rbd og på den betingelse, at han selv driver værksted og udsalgslokale.

Thomsen overtager da 148 afstøbninger og 92 forme til at støbe i. Sidenhen forlænges kontrakten, dog med den ændring, at Thomsen skal betale museet 1/5 af salgsprisen for de afstøbninger, som han udfører i museets forme. Men i april 1858 må Müller meddele museets bestyrelse, at Thomsen ”.... ikke overholder den Contract, ifølge hvilken han er forpligtet til at sælge gode Afstøbninger af Thorvaldsens Værker .....” og at ”..... der er Grund til at forlange de ham overdrage Former tilbage.”

Men samtidig rinder museets egen eneret til værker også ud, og man beslutter sig derfor at holde auktion over de forme, som ikke er nedslidte på grund af talrige, gentagne støbninger i formene. Auktionen finder sted i museets forhal den 17. november 1858. Blandt køberne til auktionen var en hofgibser W. Orlandi, som erhvervede ikke mindre end 22 forme til relieffer.

Hvilket stukkatørfirma, der konkret har støbt gipskopien af Amor og Bacchus, høsten i Skindergade 27, fortaber sig, og ligeledes lader det sig ikke opspore hvem, der har opsat relieffet, men det betyder heller ikke så meget, hvis man blot vil se relieffet ved at kigge indenfor i porten.

I øvrigt er der i nabolaget endnu en port med Thorvaldsen-kopier, nemlig i Vestergade 16. Bygningen blev opført af murermester Lauritz Thrane i 1796-97, og de fire medaljoner er fire populære *Livets Aldre og Aarets Tider*.

God jagt på Thorvaldsen i København!

Og husk at holde afstand til andre!

Romquiz

Ved Mogens Bang

I nyhedsbrevene vil vi de kommende numre appellere til jeres store rigdom af viden om Rom og udfordre den med quizzes, som gradvist vil stige i sværhedsgrad.

Vi udtrækker bogpræmier blandt de bedste besvarelser. Svarene sendes til Mogens Bang mogensbang@vesterdalen.dk senest d. 25. maj.

De rigtige besvarelser kommer i næste nyhedsbrev.

Vinder af den første quiz: Sven Brodersen og Annalise Dam Kofoed

Vinder af den anden quiz: Siri Holst Larsen

Begge vinder Sandalmagerens gade af Nis Petersen.

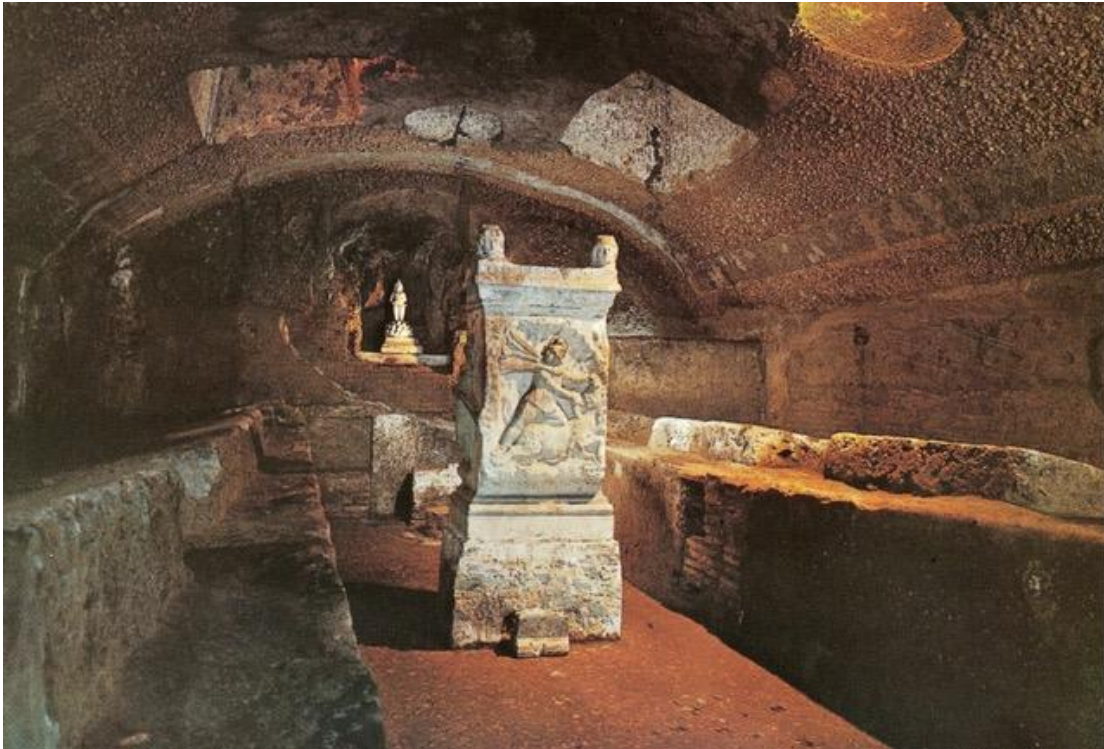
Svar på quiz, anden runde:

1. Laterankirken, San Giovanni in Laterano.
2. Kuplen på Peterskirken og Vatikanet.
3. St Maria in Trastevere og Piazza St Maria in Trastevere
4. Piazza Triluzza i Trastevere, og Fontanone di Ponte Sisto.
5. Maxxii- museum for 21. århundredets kunst.
6. Auditorium Parco della Musica
7. St. Maria del Popolo på Piazza del Popolo, og porten Viale del Muro Torto.
8. Kirken Trinita dei Monti, på toppen af den Spanske trappe.

9. Kirken San Agostino
10. Kirken St Ivo alla Sapienza
11. Piazza Navona og kirken Santuario di Nostra Signora del Sacro Cuore.
12. Chiesa Nuovo (St Maria in Vallicella)
13. Obelisken fra Augustus mausoleum på Qurinal.
14. Sant Andrea al Quirinale
15. Krydset Via delle Quattro Fontane og Via del Quirinale.

1

Hvor findes denne Mithra helligdom?

2

I Via Giulia er der en skeletkirke. Hvad hedder den?

3

Borromini er arkitekten. Hvad hedder kirken og hvor ligger den?

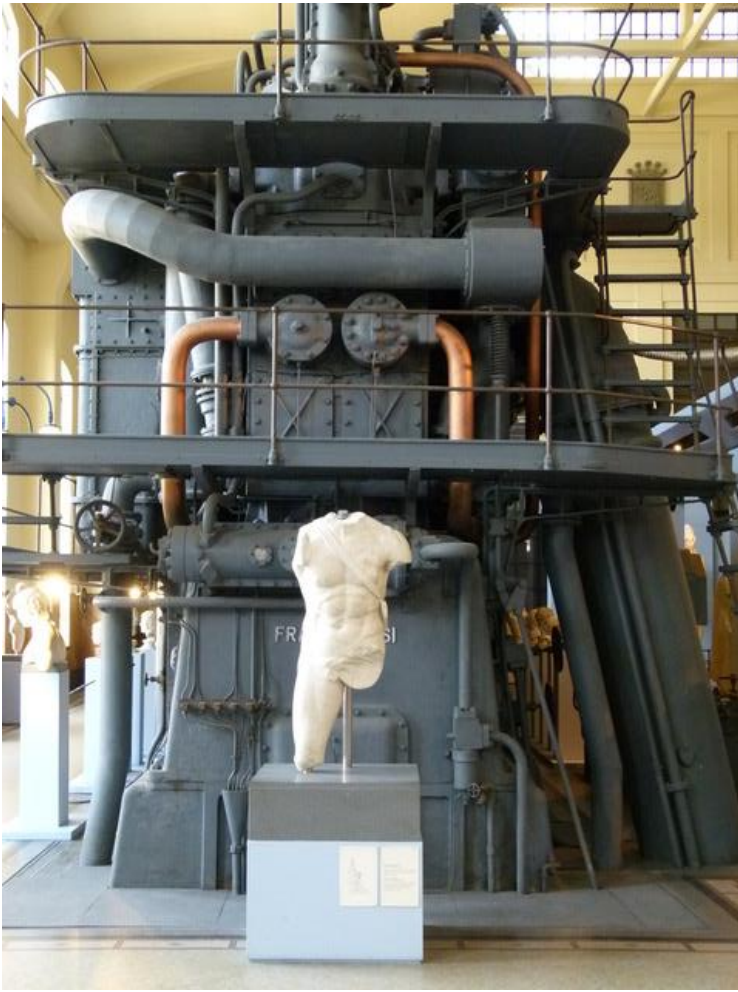
4

Denne pullert står foran en kirke, som besøges pga de berømte malerier. Hvad hedder kirken og hvem har malet malerierne?

5

I et nedlagt elektricitetsværk er der skabt en aflægger af Capitolmuseet. Hvor ligger det og hvad hedder det?

6

Kirkens stræbepillerne rækker over vejen. Hvad hedder dobbeltkirken?

7

Rytterstatuen af Marcus Arelius har stået et andet sted byen.
Hvor stod statuen og hvad blev den brugt til?

8

Denne politiker blev taget til fange af venstreekstremister og tilsidst dræbt. Hans lig blev fundet i en bil. Relieffet sidder hvor man fandt bilen. Hvad hedder politikeren?

9

Dette borgtårn rejser sig lige ved en berømt plads. Hvad hedder gaden som også er navnet på tårnet?

10

Rom har en offentlig rosenpark. Hvor ligger den?

11

I Trastevere er der en meget søgt legeplads, hvad hedder piazzaen den ligger på?

12

Hvor ligger denne hjemløse og sover?

Dehlholm vin er Romselskabets faste vinleverandør til vores arrangementer gennem flere år, derfor bringer vi untagelsesvis en annonce i nyhedsbrevet.

Støt Italien - køb italiensk vin

Vinproducenterne i Italien har det hårdt for tiden, deres restaurantsalg er lagt helt dødt. Vores vinproducenter bliver derfor meget glade, når vi bestiller vinpaller hjem fra dem. Så **støt Italien** ved at købe en eller flere af nedenstående smagekasser eller andre af vores italienske vine til **engrospriser**.

Ring til DEHLHOM VIN, til Frederik på **22 81 11 41** eller til Hanne på **40 51 05 68** eller skriv til **freddehl@mail.tele.dk** eller **info@hanne-dehlholm.dk** og hør, hvornår vi holder vores næste lagersalg. Der er også mulighed for gratis levering inden for 20 km fra Hellerup ved bestilling af mindst 24 flasker. DEHLHOM VIN, som bl.a. er leverandør af vine til SPQR's arrangementer, er et vingrosistfirma, der udelukkende sælger italiensk vin (bortset fra champagne)

Roma/Lazio smagekassen indeholder: **3 flasker ROMA rødvin** (det er en meget lækker kvalitetsvin rund og kraftig med appellationen ROMA.DOC fra Cantina Gaffino. Vinen har en flot etiket med et profileret kort over Roms centrum. Vinen er lavet på 50% Montepulciano, 35% Sangiovese og 15% Petit Verdot) + **1 flaske Fojetta hvidvin** (på 100% Viogner også fra Cantina Gaffino) + **1 flaske Cesanese rødvin** (fra Az Ag. Proietti, på 100% Cesanese fra topproducent fra Olevano Romano) + **1 flaske Ottonese hvidvin** (fra Az.Ag. Proietti på 100% Ottonese (god tør og mineralsk drue). Smagekassen koster: 553,-kr

Friuli smagekassen (en enkelt hvid fra Piemonte). Friuli er en region med højkvalitetsvine, der normalt er temmelig dyre, disse vine fås dog her til en intropris. Smagekassen indeholder: **1 flaske Refosco rødvin** (fra Roncomargherita) + **1 flaske Pinot Grigio hvidvin** + **1 flaske Chardonnay hvidvin** + **1 flaske Malvasia hvidvin** + **1 flaske Sauvignon hvidvin** (alle hvidvinene er fra Cozzarolo, og har alle en god mineralitet) + **1 flaske Arneis hvidvin** fra Vite Colte i Piemonte. Smagekassen koster: 460,-kr

Rosé-smagekassen indeholder: **2 flasker Feudo, Chiaretto** fra Feliciana (det er kun rosévine fra Gardasøområdet der kan kalde sig Chiaretto). Feudo er en ret fyldig rosé lavet på 4 forskellige røde druer) + **1 flaske Fiorda rosato** fra Poggio Bertaino (ret mørk rosé med hindbær noter) + **1 flaske Maria Novella rosato** fra Conte Vistarino (lys let rosé på Pinot Nero/Pinot Noir) + **1 flaske Cerasuolo rosato** (økologisk rosé fra Cantina Orsogna. Ret mørk rosé fra Abruzzo lavet på Montepulciano druen. Det er kun rosévine fra Abruzzo lavet på Montepulcianodruen, der hedder Cerasuolo) + **1 flaske Pinot Nero Rosé** fra Conte Vistarino (elegant fyldig mousserende rosé på Pinot Nero/Pinot Noir). Smagekassen koster: 492,-kr

Romselskabet S.P.Q.R
 Vesterdalen 52 | 2870 Dyssegård | Telefon 22 30 64 60 | mogensbang@vesterdalen.dk
 Jyske Bank 7854 1361115